

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)

Член на Европейската асоциация на съдиите (ЕАС)

Член на Европейски магистрати за демокрация и свободи (МЕДЕЛ)

София 1000, ул. Пиротска 7, ет.5, тел 0879686841

e.mail: office@judgesbg.org

web: <http://www.judgesbg.org>

ДО ВСИЧКИ СЪДИИ

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВЪРХОВНИЯ
КАСАЦИОНЕН СЪД

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВЪРХОВНИЯ
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ НА
АПЕЛАТИВНИТЕ, ОКРЪЖНИТЕ,
РАЙОННИТЕ И АДМИНИСТРАТИВНИТЕ
СЪДИЛИЩА, НА АПЕЛАТИВНИЯ
СПЕЦИАЛИЗИРАН НАКАЗАТЕЛЕН СЪД И
НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИЯ НАКАЗАТЕЛЕН
СЪД

КОПИЕ: ДО СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

С тревога следим влошаващата се епидемична обстановка в страната. Разпространението на болестта неминуемо се отразява на работата на съдилищата. Все повече наши колеги съдии и съдебни служители, прокурори и адвокати се разболяват или са контактни със заболели хора. За съжаление някои от тях загубиха живота си, за което скърбим, но вече не можем да направим нищо повече от това да изразим искрените си съболезнования към близките им и да съхраним светла паметта им.

Това, което обаче сме длъжни да направим оттук нататък, е да си дадем ясна сметка за собствената си отговорност за организацията на съдебните процеси, така че явяването по делата на гражданите и професионалните участници (прокурори и адвокати) да не се превръща в епидемичен риск за заразяване и неконтролируемо разпространение на

заразата. Можем да бъдем недоволни от липсата на навременни мерки от страна на компетентните органи да създадат адекватно на ситуацията позитивно право, което да разшири възможностите за провеждане на виртуални съдебни заседания чрез съвременните постижения на информационните технологии. Можем да сме разочаровани от забавеното с десетилетия осигуряване на необходимите технологични предпоставки и подготвяне на обучен човешки ресурс за въвеждане на електронното правосъдие. Можем да се възмуцаваме от непригодността на част от съдебните сгради да осигурят елементарна вентилация на въздуха и минимална дистанция между участниците по делата в съдебните зали, коридорите и деловодствата или на съдиите в съдийските кабинети. Всичко това обаче не влияе на факта, че именно съдиите са правораздавателните органи на власт, които следва да осигурят на страните справедлив процес, но преди всичко дължат да не допуснат нарушение на позитивното задължение на държавата да осигури защита на абсолютното им основно човешко право на живот по чл. 2 от Конвенцията за правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) и чл. 28 от Конституцията на Република България. След като Народното събрание не предвиди изрична компетентност на административните органи на съдебната власт да извършват преценка кои дела да се разглеждат в кризисна епидемична обстановка и кои не, правомощията за преценка на предпоставките за разглеждане на делата остават единствено на същинските органи на съдебна власт – съдиите.

Сблъсъкът на защитата на правото на живот, което е абсолютно право, с правото на разглеждане на делата в открито съдебно заседание в разумен срок и при осигуряване на публичност изисква от всеки от нас да прецени резонния баланс между тези права – в условията на критична ситуация като настоящата – с разрастваща се епидемична заплаха и при засилваща се тревожност на гражданите, професионалните участници в производството, съдебната администрация и съдиите, включително поради ежедневно разпространяваната чрез средствата за масово осведомяване информация за затрудненията на здравната система при осигуряването на адекватна грижа и лечение на всички нуждаещи се. Това налага да се вземат такива мерки, които, от една страна, да не поставят фактически в опасност ничий живот и здраве, а от друга – да не се откаже правосъдие по дела, които засягат функционирането на държавата в извънредната епидемична ситуация или се отнасят до права, чиято защита е от несъмнен държавен и обществен приоритет и не търпи отлагане. Управлението на риска чрез вземане на адекватни решения в условията на пандемия е

съществен въпрос за всяка правосъдна система, изисква капацитет и ясна ценностна реакция. Не само потребителите на правосъдието – цялото общество трябва да има доверие, че самоуправляващата се съдебна власт е в състояние да вземе разумни решения в обществен интерес, като не допуска хаос и несигурност, цени човешкия живот, но в същото време – не позволява ограничения върху основни конституционни права повече от действително необходимите.

Административните органи – председателите на съдилищата и Съдийската колегия на ВСС, имат правомощия единствено да подпомагат правосъдието, но те не го осъществяват. Те не могат и да попречат на съда да изпълни конституционното задължение на държавата по чл. 4, ал. 2 да гарантира живота на гражданите, както и да не нарушава забраната за нечовешко отношение по чл. 3 КЗПЧОС, тъй като по съдебните дела държавната власт е персонифицирана като съд.

В този смисъл е недопустимо страните или останалите участници да бъдат поставяни в ситуация, в която да трябва да избират между процесуалното си право (или задължение) за участие в процеса и правото си на живот.

Поради това отправяме апел към всички съдии да ограничат разглеждането на откритите съдебни заседания, чието отлагане няма да причини последици, непропорционални на защитата на човешкия живот. Считаме, че не може да спре разглеждането на делата, за които никога ние, съдиите, не сме имали съмнение, че не бива да бъде прекъсвано, и съдебната практика показва, че това не е било допускано никога. Това са делата, свързани със защитата на основните права на живот и сигурност (наказателни и за защита от домашно насилие), делата за издръжка, родителски права на ненавършили пълнолетие деца, за осиновяване и за незаконно уволнение, за обезпечаване на искове, за обезпечаване на доказателства, за даване на разрешения и заповеди по Семейния кодекс, за назначаване на особен представител, делата по несъстоятелност; дела, за които закон предвижда разглеждането в срок, по-кратък от един месец, както и специфичните дела, свързани с епидемичната ситуация – за нарушаване на епидемичните мерки и защита от административните актове, които на основание извънредната епидемична ситуация ограничават основни права.

Обръщаме се към председателите на съдилищата с молба да разпространят и обсъдят със съдиите нашия призив, както и да създадат подходяща административна организация за отлагане на част от делата и

за разглеждането на друга. Това изисква с подходящи средства да се проведе информационна кампания за осведомяване на гражданите за естеството на предприетите мерки, за тяхното основание и перспектива; да се осигурят обучени съдебни служители в коридорите на съдебните палати, които внимателно и учтиво да съблюдават за спазването на епидемичните мерки и да подпомагат безопасното влизане и престой в съдебните зали, когато е допуснато от съответния съд. Необходимо е страните по отсрочените дела своевременно да бъдат информирани за това, след като бъде изготвен план-график за предстоящото разглеждане на делата чрез максимално ефективно усвояване на съдебните зали и помещения, пригодни за разглеждане на дела с по-малък брой участници, както и за проактивно проучване на нагласите на страните за провеждане на онлайн открити заседания, връчване на съобщения и съдебни книжа на електронен адрес.

Съзнаваме, че ситуацията поставя всички ни пред редица неудобства и несигурност, но сме убедени, че когато гарантираме прозрачност на взетите от нас решения и административни мерки и поемем отговорност за тях на основата на ясен ценностен избор, по-лесно ще се справим с трудностите, пред които неминуемо сме изправени. Длъжни сме да внесем разум и успокоение в обществото, че никога не бихме допуснали правосъдието вместо да даде защита, да постави в опасност човешкия живот.

11 ноември 2020 г.

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

НА СЪЮЗА НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ